

بررسی اثرگذاری آموزش به روش قصه گویی بر پنجینه لغات کودکان دو زبانه سبا شیخ ویسی

آموزگار پایه ابتدایی ، اداره آموزش و پرورش استان سیستان و بلوچستان

چکیده

قصه منبع غنی و شیوه ابزاری خلاق، آسان و لذت بخش برای آموزش و پاسخی به کنجکاوی کودکان است. کودکان به شنیدن قصه علاقه زیادی دارند و آموزش قصه گویی تاثیری باور نکردنی بر مغز کودک دارد و در زبان آموزی و آموختن کلمات جدید به کودکان نقش قاطعی دارد. در این مطالعه از پرسشنامه برای آزمون‌های گنجینه لغات دو زبان فارسی و بلوچی استفاده شده است. پرسشنامه آزمون گنجینه لغات شامل ۲۲ عبارت است که از پاسخ دهنده سوال می‌شود که آیا عبارت مورد نظر را می‌شناسد یا خیر. جامعه آماری این پژوهش دانش آموزان کلاس اول مدرسه بلال نصرت آباد زاهدان می‌باشد. نمونه‌های انتخاب شده به تعداد ۳۰ نفر (۱۵ نفر در گروه آزمایش و ۱۵ نفر در گروه کنترل) و به صورت نمونه خوشه‌ای ساده انتخاب شدند. نتایج آزمون واریانس یک راه نشان می‌دهد هر دو فرضیه تحقیق مبتنی بر تاثیرگذاری قصه گویی بر گنجینه لغات فارسی و بلوچی معنادار شده است زیرا در بررسی نتایج پیش آزمون و پس آزمون برای دو گروه کنترل و آزمایش میزان معناداری آزمون به ترتیب بالای ۰.۰۵ و زیر ۰.۰۵ گشت. **واژگان کلیدی:** قصه گویی، گنجینه لغات، کودکان دوزبانه.

۱- مقدمه

قصه منبع غنی و شیوه ابزاری خلاق، آسان ولدت بخش برای آموزش و پاسخی به کنجکاوی کودکان و یکی از ابعاد فطرتشان است. بنابراین قصه با فطرت پرسشگر، جست و جوگر و کنجکاو کودکان پیوند دارد (رحمانی، ۱۳۹۵). قصه گویی قدیمی ترین شکل ادبیات است. از هزاران سال پیش از آن که صنعت چاپ و خواندن و نوشتن به صورت پدیده‌های همه گیر فرهنگی در آید، تاکنون ادبیات شفاهی به صورت قصه گویی رواج داشته است. (چمبرز^۱، ترجمه فزل ایاق، ۱۳۹۴). به کارگیری شیوه‌های غیر مستقیم مثل بازی و قصه در آموزش مهارت‌ها یک ضرورت به نظر می‌آید. از آنجایی که آموزه‌ها و پندها در خلال داستان به خوبی برای کودک قابل فهم و معنا دار می‌شود، احتمال به کارگیری و تعمیم آن‌ها توسط کودک در زمینه‌های مشابه افزایش می‌یابد (ابارشی و تیموری، ۱۳۹۲). روش قصه گویی بیش از سایر وسایل تربیتی در رفتار کودک مؤثر است. ارزش قصه گویی مانند یک شکل ادبی در میان سایر دروس ادبیات به آسانی قابل تشخیص است؛ که می‌توان آن را به عنوان راهی برای گسترش رشد زبان و وسعت دادن گنجینه ی واژگانی کودکان از طریق ارتباط متقابل با قصه گو و با قصه به شمار آورد. به کارگیری قصه و عناصر داستانی و روایی در کتب درسی برای انتقال مفاهیم علمی، کاری ارزشمند و قدمی شایسته در جهت پیشرفت آموزش است (وفایی و همکاران، ۱۳۹۴).

هنر قصه گویی، جایگاه خاصی در پیشبرد هوش میان فردی و گنجینه دوزی کودکان دارد و تجربیات واقعی و عملی شایانی در اختیار شنوندگان خود می‌گذارد. اهمیت قصه به لحاظ زبان آموزی، دایره ی لغات کودک با گوش سپردن به قصه غنی تر می‌شود و از آن جا که او لغات جدید را در زمینه ی یک قصه آموخته است، آن‌ها بهتر در ذهن او ثبت می‌گردند. آموزش قصه گویی تاثیری باور نکردنی بر مغز کودک دارد و در زبان آموزی و آموختن کلمات جدید به کودکان نقش قاطعی دارد. قدرت بیان و عواطف افکار کودکان پیش دبستانی را افزایش می‌دهد و نیروی تخیل کودکان را در آنان بیشتر می‌کند. از اهداف تحقیق حاضر می‌توان به

- بررسی اثر گذاری آموزش به روش قصه گویی بر گنجینه لغات فارسی کودکان دو زبانه
- بررسی اثر گذاری آموزش به روش قصه گویی بر گنجینه لغات بلوچی کودکان دو زبانه

به نظر می‌رسد نظام‌های آموزشی به ویژه نظام تعلیم و تربیت در کشور ما نیاز به بازسازی در زیربنای فکری دارد. برای این منظور باید افراد آگاه و خبیره بتوانند نیازهای جامعه ی اطلاعاتی را در کنار امور آموزشی به گونه‌ای سازماندهی کنند که تنوع فعالیت‌ها حفظ شده و همه چیز در خدمت سازندگی افرادی پرشور قرار گیرد.

۲- مرور ادبیات

قصه می‌تواند از نظر تربیت اجتماعی و عاطفی مؤثر باشد و بسیاری از مقررات و هنجارهای اجتماعی را به کودک منتقل نماید (فرخی، ۱۳۹۰). در قصه، وقایع اتفاقی و تصادفی بر واقعیت‌ها غلبه دارد و زمانی قصه صرفاً اثری خیالی است و از حقایق امور و تظاهرات زندگی فاصله می‌گیرد (شهریاری، ۱۳۹۵). آموزش از طریق قصه گویی، مطالب را زنده، شوق

^۱ Chambers

انگیز و جذاب می کند. به خاطر وجود همین رابطه بین قصه گو و شنونده، آموزش با محبت و صمیمیت متقابل توأم می شود (ابارشی و تیموری، ۱۳۹۲). امروزه برای آموزش و پرورش دانشی بهتر است که رشد ابعاد درونی کودکان و نوجوانان را مورد توجه قرار دهد، لذا بهتر است به شناخت دقیق وضعیت فعلی کودک و نوجوان و شناخت روش ها و ابزارها که در آنها تغییرات مطلوب را ایجاد می نماید دقت شود. استفاده از داستان، روشی است که در رشد اخلاقی و تربیتی کودکان و نوجوانان اهمیت بسیار زیادی خواهد داشت. آنچه نقش داستان را به منزله ابزار آموزشی بارز می کند این است که داستانها با بهره گیری از ساختاری منسجم به شرح واقعه یا مجموعه ای از وقایع تخیلی می پردازند و موجب رشد شخصیت ها، انگیزه ها و اخلاقیات می شوند (رحیمی و همکاران، ۱۳۹۴). قصه گویی نوعی ادبیات شفاهی است؛ ادبیاتی که با برداشت های کودکان از ادبیات کاملاً متفاوت است. با این همه، مانند شکل ادبی دارای اعتبار است. قصه گویی منظم، نقش ویژه ای در ادبیات کودکان دارد و آموزش آنان را کامل می کند. اولین اثر قصه گویی، در شکل گیری ادبیات گفتاری کودکان است. کودک به کمک قصه و قصه گو به آموزش می پردازد. بسیاری از کلمات، واژه ها و مفاهیم ادبی را از طریق احساس خود درک می کند و کاربرد صحیح آنها را می آموزد. در این شیوه ی قصه گویی کودکان با احساس ها، اندیشه ها و ارزش های گوناگون روبرو می شوند که برای آنها تازه و سرگرم کننده است. قصه ها تخیل کودکان را به جولان درمی آورند و آنها را وارد حوزه ای از ماجراها می کنند که در هیچ حال دیگری فرصت رویایی با آنها را ندارند (دهستانی اردکانی، ۱۳۸۹). در قصه گویی به روش سنتی و معمول، فرد بزرگسال قصه می گوید و کودک گوش می کند، اما در قصه گویی به روش دیالوگ، کودک یاد می گیرد تا به تدریج خودش یک قصه گو شود. به عبارت دیگر، امتیاز برجسته روش قصه گویی به روش دیالوگ این است که بر طبق نظریه اجتماعی- فرهنگی ویگوتسکی، قرار گرفتن کودک در گروه، با افزایش تعاملات اجتماعی، زمینه بروز رفتار کلامی را نیز در کودک افزایش می دهد و به طور طبیعی کودک هرچه بیشتر درگیر تعاملات اجتماعی در گروه همسالانش شود، تمایل و فرصت بیشتری برای صحبت کردن در حین تعاملات خواهد داشت، در روند قصه گویی به روش دیالوگ، کودکان شنونده های فعالی هستند؛ بدین معنی که با مشارکت فعال در قصه گویی، فرصت گوش دادن و توجه بیشتری دارند. بنابراین، مشارکت فعال کودکان به صورت پرسش و پاسخگویی کلامی و دریافت تقویت می شود و یک محیط مثبت اجتماعی را به وجود می آورد و این احتمال را افزایش می دهد که کودکان انگیزه های برای گوش دادن و حفظ تعامل داشته باشند. گفتگو در محیطی که پذیرا و مشوق است، برای کودک می تواند جذاب باشد. در کتابخوانی به روش دیالوگ، کودکان با گوش فرادادن به داستان، مهارت های خود را در سازماندهی و درک توالی زنجیرهای وقایع افزایش می دهند. نظام سازماندهی زبان، به ظرفیت مغز در تفکیک یا سازماندهی اطلاعات اشاره دارد. همچنین، افرادی که در سازماندهی اطلاعات دچار محدودیت هستند، نمی توانند اشکال نمادین مانند کلمات و تصاویر کتاب را به مجموعه اطلاعات و تجارب قبلی خود ارتباط دهند. به طور نظری، ظرفیت حافظه (توانایی فراخوانی اطلاعاتی که بیشتر فراگرفته شده اند) می تواند به سازماندهی اطلاعات کمک کند (مکارم نسب و همکاران، ۱۳۹۶).

بنابراین، قصه گویی به روش دیالوگ به عنوان یک روش ارتباطی ابتکاری در داستان سرایی، به کودکان در ارتباطات کمک می کند. قصه گویی دیالوگی برای اولین بار توسط ویتراست^۲ و همکاران معرفی گردید و گسترش یافت. این برنامه مبتنی بر سه اصل کلی است؛

- اول این که کودک به مشارکت در طی قصه گویی تشویق می شود؛
 - دوم، با استفاده از اطلاعات آموزنده به کودک بازخورد داده می شود؛
 - سوم این که سبک قصه خواندن با سطح توانایی زبانی کودک هماهنگ می گردد (شعبانی، ۱۳۹۵).
- جهت بررسی بیشتر به مطالعه محققین دیگر در این زمینه پرداخته می شود.

مونسینگ در سال ۲۰۱۸ در پژوهشی به بررسی معلمان پیش دبستانی دولت و کودکانهای غیر دولتی که از خلاقیت به عنوان یک مفهوم یادگیری آگاه نبودند پرداخت. این تحقیق نشان می دهد که پیش دبستانی آموزش و پرورش یک روش حیاتی برای معرفی و توسعه تمام جنبه های توسعه کودک با تمرکز بر روی خلاقیت است. روش تحقیق ترکیبی در این تحقیق مورد استفاده قرار گرفت و یک طبقه بندی شد. مشاهده شد که معلمان از روش های مختلفی استفاده می کنند که خلاقیت را ارتقا نمی دهند. معلمان پیش دبستانی بیشتر دستورالعمل ها را در حالی که سعی در نگه داشتن فرزندان برای مدیریت کلاس درس فراهم می کند، فراهم می کند. این اکثر معلمان پیش دبستانی اظهار داشتند که با تهیه درس برای توسعه مشکلی دارند. خلاقیت کودکان در نتیجه، نشان داد که معلمان پیش دبستانی آموزش و دانش کافی در مورد اهمیت خلاقیت و پیامدهای آن را ندارند. آموزش کودکان انتظار می رود یافته های این تحقیق با مقامات مربوطه به منظور بهبود آن به اشتراک گذاشته شود. آموزش معلمان، توسعه برنامه درسی و تحقیقات بیشتر در مورد آموزش پیش دبستانی. خدا بنده در سال ۲۰۱۸ در پژوهشی به بررسی اثر قصه گویی از طریق استفاده از تلگرام در زبان شفاهی دانش آموزان زبان خارجی انگلیسی پرداختند. این مطالعه به بررسی اثر قصه گویی از طریق استفاده از تلگرام در زبان شفاهی دانش آموزان زبان خارجی انگلیسی می پردازد. برای این منظور، ۳۰ دانش آموز انگلیسی در سن ۱۸ تا ۲۱ ساله در این پژوهش شرکت داشتند. نتایج مقایسه مصاحبه اول و دوم تأثیر مثبت داستان قصه و پاسخ به سوالات در تلگرام^۳ را تأیید کرد. یافته های این مطالعه ممکن است به یادگیرندگان کمک کند تا مهارت های زبان انگلیسی خود را افزایش دهند. کاست در سال ۲۰۱۷^۴، در پژوهشی به تأثیر فلسفه های پیش دبستانی بر یادگیری زبان و آموزش کودکان: صنعت ادبیات پرداختند. پیش دبستانی برای توسعه کودک ضروری است توسعه آموزش دو روش کلی تدریس در پیش دبستانی وجود دارد که یادگیری مبتنی بر بازی و یادگیری مبتنی بر دانش است. این تحقیق سنتز ادبیات مبتنی بر یادداشت های مبتنی بر دانش و مبتنی بر آکادمیک و تدریس مهارت های زبان و ادبیات در کودکان پیش دبستانی را بررسی می کند. تجزیه و تحلیل نشان می دهد که نتایج

^۲ Whitehurst

^۳ Telegram

^۴ Coste

بستگی به زمان تست این مهارت‌ها و بر اساس نیازهای شخصیت و نیازهای آنها دارد. مجوزهای تحقیق مورد بررسی قرار گرفته و به همراه مفاهیم تحقیق، تمرین و سیاست مورد بحث قرار گرفته است.

فروزانفر و همکاران در سال ۱۳۹۶ در پژوهشی به بررسی اثربخشی قصه گویی بر مهارت‌های اجتماعی کودکان پرداختند. این پژوهش با هدف بررسی اثربخشی قصه گویی بر مهارت‌های اجتماعی دانش آموزان پسر پایه سوم ابتدایی شهرستان کرج با روش نیمه آزمایشی در قالب یک طرح پیش آزمون - پس آزمون و پیگیری با گروه کنترل صورت گرفت. پس از اجرای برنامه آموزشی پرسشنامه بر روی هر دو گروه اجرا گردید. تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس نشان داد که قصه گویی بر مهارت‌های اجتماعی دانش آموزان پسر پایه سوم ابتدایی در گروه آزمایش پس از پایان ۱۰ جلسه به طور معناداری موثر بوده است. این نتایج نشان می‌دهد که قصه گویی علاوه بر اثربخشی بر مهارت‌های اجتماعی همچنین می‌تواند از قصه گویی در آموزش و ارتقای مهارت بیان کردن احساسات، مراقبت از خود و همدلی که از مهارت‌های اجتماعی می‌باشد، استفاده کرد. پرسش و همکاران در سال ۱۳۹۴ در پژوهشی به بررسی اهمیت قصه و قصه گویی بر دانش آموزان پرداختند. یکی از جدیدترین و جذاب‌ترین این روش‌ها قصه گویی می‌باشد. همان گونه که می‌دانید در کشور ما به رغم وجود گنجینه‌های علم و معرفت و داستان‌ها و افسانه‌های زیبا و آموزنده، اولیا و مربیان بیشترین وقت خود به مسائل آموزشی کودکان اختصاص می‌دهند و دانش آموزان نیز، در خانه و مدرسه بیشتر اوقات خود را صرف یادگیری‌های غیر فعال کرده، از سختی و خشکی دروس و اضطراب امتحان و نمره رنج می‌برند. بدین ترتیب اغلب اولیا و مربیان از هدف اصلی تعلیم و تربیت که پرورش انسان‌های خلاق، مبتکر و کارآمد است باز می‌مانند. رجایی نجف آبادی و همکاران در سال ۱۳۹۴ در پژوهشی به بررسی تاثیر برنامه ی درسی قصه گویی و نمایش خلاق بر خلاقیت دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر نجف آباد پرداختند. این پژوهش با هدف بررسی تعیین برنامه ی درسی قصه گویی و نمایش خلاق بر خلاقیت و عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر نجف آباد در سال تحصیلی (۹۰-۹۱) انجام شد. روش تحقیق مورد استفاده در این پژوهش، روش نیمه تجربی از نوع پیش آزمون، پس آزمون با گروه کنترل بود. نتایج به دست آمده نشان داد که اجرای برنامه درسی قصه گویی و نمایش خلاق بر خلاقیت و عملکرد تحصیلی، نمره سیالی، نمره بسط، نمره ابتکار و نمره انعطاف پذیری دانش آموزان دختر پایه پنجم تاثیر مثبت داشته و در همه موارد افزایش معنی داری را نشان داده است. ($p < 0/05$) که می‌توان نتیجه گرفت نمایش خلاق و قصه گویی در رشد خلاقیت و افزایش عملکرد تحصیلی دانش آموزان تاثیر دارد. روئین تن در سال ۱۳۹۳، در پژوهشی به بررسی رابطه آموزش به شیوه قصه گویی بر میزان هوش کلامی و گنجینه لغات کودکان پیش دبستانی شهرستان سرپل ذهاب سال ۹۳-۹۲ پرداختند. هدف از اجرای این پژوهش بررسی تاثیر آموزش به شیوه قصه گویی بر میزان هوش کلامی و گنجینه لغات کودکان پیش دبستانی است. روش مورد استفاده در این پژوهش از نوع شبه آزمایشی با پیش آزمون و پس آزمون و دو گروه آزمایش و کنترل است. نتایج حاصله نشان داد بین آموزش به شیوه قصه گویی بر میزان هوش کلامی و گنجینه لغات کودکان پیش دبستانی ارتباط معنادار آماری وجود دارد یعنی فرضیه H_0 رد می‌شود. کولایی نژاد و همکاران در سال ۱۳۹۳، در پژوهشی به تاثیر برنامه‌های مصوب زبان آموزی دوره پیش دبستانی بر رشد گنجینه واژگانی کودکان پرداختند. پژوهش حاضر با عنوان

تاثیر برنامه‌های مصوب زبان آموزی دوره پیش دبستانی بر رشد گنجینه واژگانی کودکان بود جامعه آماری این پژوهش کلیه کودکان گروه سنی ۵-۶ ساله دختر و پسر شهر طبس که در سال ۹۳-۹۲ ثبت نام نموده اند و نتیجه پژوهش مذکور نشان داد که گنجینه واژگانی در کودکان آموزش دیده برنامه‌های مصوب آموزش و پرورش غنی‌تر از کودکانی است که تحت آموزش این برنامه‌ها قرار نگرفته بودن علاوه بر این در این پژوهش تفاوت معناداری بین دختران و پسران از لحاظ داشتن گنجینه واژگان مشاهده نگردید.

۳- روش تحقیق

روش تحقیق از نوع هدف کاربردی و از نوع روش تحلیلی می‌باشد. روش مورد استفاده در این پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با پیش آزمون و پس آزمون و دو گروه آزمایش و کنترل است. جامعه آماری این پژوهش دانش آموزان کلاس اول مدرسه بلال نصرت آباد زاهدان می‌باشد. نمونه‌های انتخاب شده به تعداد ۳۰ نفر (۱۵ نفر در گروه آزمایش و ۱۵ نفر در گروه کنترل) و به صورت نمونه خوشه‌ای ساده انتخاب خواهند شد. طی چهار هفته (هشت جلسه ۴۵ دقیقه‌ای) و هر قسه از منابع چاپی و بر اساس درس مهارت‌های زبان آموز یا آموزش داده خواهد شد. به دلیل پایین بودن تعداد جامعه آماری، نمونه آماری برابر با جامعه آماری در نظر گرفته می‌شود. بنابراین حجم نمونه برابر ۳۰ نفر از دانش آموزان کلاس اول مدرسه بلال نصرت آباد زاهدان است.

روش گردآوری اطلاعات به صورت کتابخانه‌ای است. یعنی نظریه‌ها و مبانی و پیشینه تحقیق پژوهش حاضر با استفاده از پژوهش‌ها، مقالات، کتب، پایان‌نامه‌ها و دستاوردهای تحقیقاتی سایر محققان داخلی و خارجی که آثار آن‌ها در پایگاه‌های علمی معتبر داخلی و خارجی مورد تایید قرار گرفته است، استفاده شده است. همچنین برای جمع‌آوری داده‌ها، از روش میدانی استفاده شده است. یعنی با استفاده از پرسشنامه، داده‌های مورد نیاز از بین نمونه آماری تعیین شده جمع‌آوری می‌گردد. پرسشنامه ابزار جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش است. پرسشنامه به‌عنوان یکی از متداول‌ترین ابزار جمع‌آوری اطلاعات در تحقیقات پیمایشی، عبارت است از مجموعه‌ای از پرسش‌های هدف‌مدار که با بهره‌گیری از مقیاس‌های گوناگون، نظر، دیدگاه و بینش یک فرد پاسخگو را مورد سنجش قرار می‌دهد. پس از این که پرسشنامه مورد نظر تنظیم و افراد نمونه انتخابی نیز مشخص گردیدند نسبت به توزیع پرسشنامه اقدام می‌شود. در ابتدا باید متغیرهای مورد نظر را مشخص و سپس در خصوص سوال‌هایی که می‌تواند متغیرهای را اندازه‌گیری کند تصمیم‌گیری نمود. در زمان تصمیم‌گیری در مورد پرسش‌های پرسشنامه نخستین مسئله کاربردی کردن مفاهیم مورد استفاده می‌باشد. کاربردی کردن مفاهیم اساسی تاثیر تعیین‌کننده‌ای بر پیامدهای نتایج تحقیقی دارد. برای تنظیم سؤالات پرسشنامه از معلمان مدرسه بلال نصرت آباد زاهدان نظرخواهی می‌شود و پس از در نظر گرفتن مجموع نظرات آن‌ها و پرسشنامه نهایی تنظیم و بین افراد نمونه توزیع می‌گردد. مقیاس اندازه‌گیری در این پژوهش عبارت‌های می‌دانم و نمی‌دانم می‌باشد.

در مرحله تحلیل داده‌ها، داده‌های گردآوری شده به صورت آماری تحلیل می‌شوند تا مشاهده شود آیا فرضیه‌هایی که تدوین شده اند تأیید می‌شود یا خیر. تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده در پژوهش با استفاده از نرم افزار SPSS و از روش‌های آمار توصیفی و در بخش آمار استنباطی از روش تحلیل کواریانس و واریانس استفاده می‌شود.

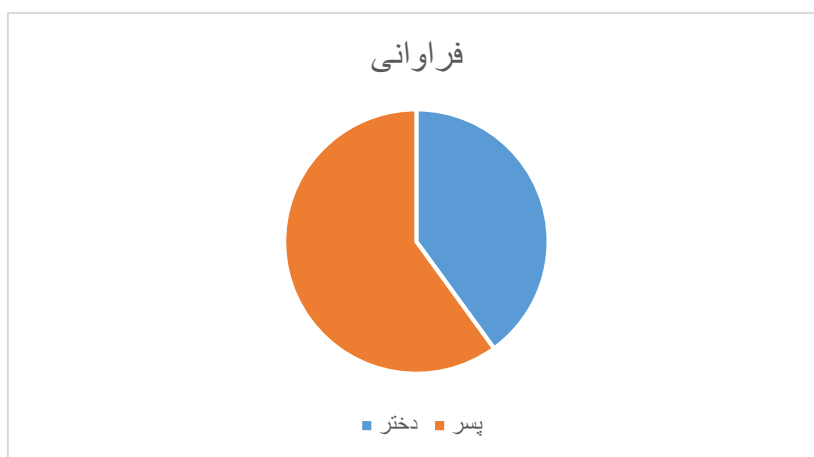

۴- یافته های تحقیق

در این مطالعه از پرسشنامه برای آزمون‌های گنجینه لغات دو زبان فارسی و بلوچی استفاده شده است. پرسشنامه آزمون گنجینه لغات شامل ۲۲ عبارت است که از پاسخ دهنده سوال می‌شود که آیا عبارت مورد نظر را می‌شناسد یا خیر. جواب مثبت با عدد ۱ و جواب منفی با عدد ۲ مشخص شده است. محدوده نمره هر فرد بین ۲۲ تا ۴۴ است. در این پرسشنامه، نمره کمتر بیانگر گنجینه لغات بالاتر است. پس از گردآوری داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS به پردازش آن‌ها پرداخته شده است. در قسمت امار توصیفی از آمارهای مرکزی و پراکندگی داده استفاده شده است. همچنین در این فصل امار استنباطی نیز برای سنجش فرضیه‌ها از آزمون‌های مناسب اماری استفاده شده است. مطابق نتایج جدول ۴-۱، اکثر شرکت کنندگان در آزمایش این مطالعه دختر هستند. ۶۰ درصد از نمونه آماری دختر و ۴۰ درصد نیز پسر هستند.

جدول ۴-۱ توزیع پاسخ دهندگان بر اساس جنسیت

متغیر	ابعاد	فراوانی	درصد	درصد فراوانی تجمعی
جنسیت	پسر	۱۲	۴۰	۴۰
	دختر	۱۸	۶۰	۱۰۰

نمودار ۴-۱- توزیع پاسخ دهندگان بر اساس جنسیت

جدول ۴-۲ شاخص‌های توصیفی پیش آزمون و پس آزمون آزمون گنجینه لغات فارسی را در دو گروه آزمایش و کنترل نشان می‌دهد. همانگونه که مشاهده می‌شود میانگین پیش آزمون برای گروه آزمایش ۱.۷۲ و انحراف معیار ۰.۱ است. کمترین میزان به دست آمده ۱.۴۵ و بیشترین میزان ۱.۹۵ است. همچنین میانگین پس آزمون در گروه آزمایش ۱.۲۱ و انحراف معیار ۰.۱۴ است. مشاهده می‌شود که میانگین نمره گنجینه لغات فارسی قبل و بعد از آزمایش تغییر بیش از ۳۳

درصدی داشته است. همچنین میانگین نمره این آزمون در گروه کنترل نیز تغییری بیش از ۱۵ درصدی داشته است. مقدار چولگی و کشیدگی نشان از نرمال بودن توزیع داده‌ها را نشان می‌دهد.

جدول ۲-۴ شاخص‌های توصیفی پیش آزمون - پس آزمون گنجینه لغات فارسی

کشدگی	چولگی	انحراف استاندارد	میانگین	حداکثر	حداقل	تعداد	گروه	
۱.۸۳	-۰.۸۶	۰.۱	۱.۷۲	۱.۹۰	۱.۴۵	۱۵	پیش آزمون	گروه آزمایش
-۰.۷۲	۰.۲۱	۰.۱۴	۱.۲۱	۱.۴۵	۱	۱۵	پس آزمون	
۰.۶۸	-۰.۴۸	۰.۱۱	۱.۷۱	۱.۹	۱.۴۵	۱۵	پیش آزمون	گروه کنترل
۳.۷۴	-۰.۷۷	۰.۱۳	۱.۵۴	۱.۸۱	۱.۱۸	۱۵	پس آزمون	

جدول ۳-۴ شاخص‌های توصیفی پیش آزمون و پس آزمون آزمون گنجینه لغات بلوچی را در دو گروه آزمایش و کنترل نشان می‌دهد. همانگونه که مشاهده می‌شود میانگین پیش آزمون برای گروه آزمایش ۱.۷۰ و انحراف معیار ۰.۰۹ است. کمترین میزان به دست آمده ۱.۵۴ و بیشترین میزان ۱.۹۰ است. همچنین میانگین پس آزمون در گروه آزمایش ۱.۲۰ و انحراف معیار ۰.۱۳ است. مشاهده می‌شود که میانگین نمره گنجینه لغات بلوچی قبل و بعد از آزمایش تغییر بیش از ۳۰ درصدی داشته است. همچنین میانگین نمره این آزمون در گروه کنترل نیز تغییری بیش از ۱۰ درصدی داشته است. مقدار چولگی و کشیدگی نشان از نرمال بودن توزیع داده‌ها را نشان می‌دهد.

جدول ۳-۴ شاخص‌های توصیفی پیش آزمون - پس آزمون گنجینه لغات بلوچی

کشدگی	چولگی	انحراف استاندارد	میانگین	حداکثر	حداقل	تعداد	گروه	
۰.۲۱	۰.۰۶	۰.۰۹	۱.۷۰	۱.۹۰	۱.۵۴	۱۵	پیش آزمون	گروه آزمایش
-۱.۲۵	-۰.۳۹	۰.۱۳	۱.۲۰	۱.۳۶	۱	۱۵	پس آزمون	
-۰.۵۵	۰.۴۵	۰.۱۰	۱.۶۹	۱.۹۰	۱.۵۴	۱۵	پیش آزمون	گروه کنترل
-۱.۱۶	-۰.۴۴	۰.۱۲	۱.۶۴	۱.۸۱	۱.۴۵	۱۵	پس آزمون	

چنانچه به جای مطالعه کل اعضای جامعه، بخشی از آن با استفاده از فنون نمونه گیری انتخاب شده، و مورد مطالعه قرار گیرد و بخواهیم نتایج حاصل از آن را به کل جامعه تعمیم دهیم از روش هایی استفاده می شود که موضوع آمار استنباطی است. آن چه که مهم است این است که در گذر از آمار توصیفی به آمار استنباطی یا به عبارت دیگر از نمونه به جامعه بحث و نقش احتمال شروع می شود. در واقع احتمال، پل رابط بین آمار توصیفی و استنباطی به حساب می آید. در پژوهش های روان شناسی و سایر علوم رفتاری کسب اطلاعات در باره گروه های کوچک غالباً هدف پژوهشگر نیست، بلکه او علاقمند است که از طریق یافته های این گروه کوچک، اطلاعات لازم را در باره جامعه ای که این گروه کوچک را از آن انتخاب کرده است، کسب کند. به عبارت دیگر در این پژوهش ها هدف پژوهشگر تعمیم نتایج بدست آمده از یک گروه کوچک به یک جامعه بزرگتر می باشد. این تعمیم مستلزم آن است که پژوهشگر از روش های آماری پیشرفته تری تحت عنوان آمار استنباطی استفاده نماید.

تحلیل کوواریانس حالت جامعی از انواع تحلیل واریانس است که در آن ضمن مقایسه میانگین های یک یا چند گروه و برآورد یک یا چند متغیر مستقل، اثر یک یا چند متغیر کنترل نیز از معادله خارج می شود. در واقع این تحلیل روشی آماری است که اجازه می دهد اثر یک متغیر مستقل بر متغیر وابسته مورد بررسی قرار گیرد، در حالی که اثر متغیر دیگری را حذف کرده و یا از بین می برد.

جدول ۴-۴ به بررسی اثرات هر یک از متغیرهای کمی به صورت جداگانه در گروه های متغیرهای کیفی و نیز اثر تعاملی آن دو متغیر پرداخته است. مطابق با نتایج، میانگین پس آزمون گنجینه لغات فارسی با میانگین پیش آزمون آن اختلاف معنی داری دارد. همچنین در رابطه با آزمون گنجینه لغات بلوچی، نتایج مؤید وجود اختلاف آماری معنی دار بین میانگین پس آزمون و پیش آزمون می باشد.

جدول (۴-۴) نتایج آزمون کوواریانس

سطح معنی داری	مقدار F	میانگین مربعات	درجه آزادی	مجموع مربعات	منبع	
۰.۰۰۰	۱۹.۰۱۴	۰.۳۸۷	۲	۰.۷۷۴	گنجینه لغات فارسی	مدل تصحیح شده
۰.۰۰۰	۵۴.۵۴۹	۰.۷۹۷	۲	۱.۵۹۴	گنجینه لغات بلوچی	
۰.۰۰۲	۱۱.۵۷۷	۰.۲۳۶	۱	۰.۲۳۶	گنجینه لغات فارسی	عرض از مبدا
۰.۱۹۴	۱.۷۷۸	۰.۰۲۶	۱	۰.۰۲۶	گنجینه لغات بلوچی	
۰.۰۰۰	۳۷.۸۱۶	۰.۷۷۰	۱	۰.۷۷۰	گنجینه لغات فارسی	گروه
۰.۰۰۰	۱۰۵.۸۵۸	۱.۵۴۷	۱	۱.۵۴۷	گنجینه لغات بلوچی	

با توجه به نتایج آزمون کوواریانس، جهت بررسی فرضیات از آزمون واریانس یک راهه استفاده می شود. در این پژوهش با اجرای قصه گویی برای پایه اول ابتدایی دانش آموزان قبل از اجرای آموزش و بعد از اجرای آموزش برای سنجیدن لغات فارسی و بلوچی سنجیده می شوند. نتایج حاصل از انجام آزمون در دو حالت پیش آزمون و پس آزمون در جداول ۴-۵ و ۴-۶ به دست آمد که نشان از تاثیر گذاری قصه گویی بر گنجینه لغات فارسی و بلوچی کودکان است.

جدول ۵-۴ نتایج تجزیه واریانس آزمون گنجینه لغات فارسی

سطح معنی داری	آماره F	میانگین مبعات	درجه آزادی	جمع مربعات		
۰/۰۰۰	۳۹.۴۰۵	۰.۷۷۴	۱	۰.۷۷۴	بین گروهی	پس آزمون
		۰.۲	۲۸	۰.۵۵۰	درون گروهی	
			۲۹	۱.۳۲۴	کل	
۰/۷۶۷	۰/۰۸۹	۰/۰۰۱	۱	۰/۰۰۱	بین گروهی	پیش آزمون
		۰.۰۱۲	۲۸	۰.۳۴۵	درون گروهی	
			۲۹	۰.۳۴۶	کل	

جدول ۶-۴ نتایج تجزیه واریانس آزمون گنجینه لغات بلوچی

سطح معنی داری	آماره F	میانگین مبعات	درجه آزادی	جمع مربعات		
۰.۰۰۰	۸۷.۹۱۷	۱.۵۰۹	۱	۱.۵۰۹	بین گروهی	پس آزمون
		۰.۰۱۷	۲۸	۰.۴۸۰	درون گروهی	
			۲۹	۱.۹۸۹	کل	
۰.۷۴۹	۰.۱۰۴	۰.۰۰۱	۱	۰.۰۰۱	بین گروهی	پیش آزمون
		۰.۰۱۱	۲۸	۰.۲۹۵	درون گروهی	
			۲۹	۰.۲۹۶	کل	

۵- نتیجه گیری

قصه منبع غنی و شیوه ابزاری خلاق، آسان ولدت بخش برای آموزش و پاسخی به کنجکاوی کودکان و یکی از ابعاد فطرتشان است. بنابراین قصه با فطرت پرسشگر، جست و جوگر و کنجکاو کودکان پیوند دارد. قصه گویی به رشد توانایی های ذهنی و هیجانی کودکان کمک شایانی می کند. با این کار نه تنها کودکان با صداها، کلمات و زبان آشنا می شوند بلکه کتاب و کتاب خوانی هم برایشان ارزش پیدا می کند. قصه گفتن برای کودکان سبب تقویت قوه تخیل و کنجکاوی آنان می شود و به رشد مغزی شان کمک می کند. آشنایی هر چه بیشتر کودکان با قصه به آنان کمک می کند بین دنیای واقعی و دنیای خیالی تمایز قائل شوند. همه این ها به افزایش خلاقیت کودک می انجامد. لذا هدف از انجام این مطالعه، بررسی تأثیر آموزش به شیوه قصه گویی گنجینه لغات در میان دانش آموزان کلاس اول مدرسه بلال نصرت آباد زاهدان است. برای نیل به اهداف مطالعه، از پرسشنامه برای سنجش گنجینه لغات فارسی و بلوچی استفاده شده است. حجم نمونه مورد نظر این مطالعه ۳۰ نفر می باشد. پرسشنامه آزمون گنجینه لغات شامل ۲۲ عبارت است که از پاسخ دهنده سوال می شود که آیا عبارت مورد نظر را می شناسد یا خیر. جواب مثبت با عدد ۱ و جواب منفی با عدد ۲ مشخص شده است. نتایج آزمون کوواریانس و واریانس یک راهه نشان می دهد هر دو فرضیه تحقیق مبتنی بر تاثیر گذاری قصه گویی بر گنجینه لغات فارسی و بلوچی معنادار شده است زیرا در بررسی نتایج پیش آزمون و پس آزمون برای دو گروه کنترل و آزمایش میزان معناداری آزمون به ترتیب بالای ۰.۰۵ و زیر ۰.۰۵ شد.

از پیشنهادات کاربردی تحقیق می توان به موارد زیر اشاره نمود:

- ۱- ترویج قصه گویی در مدارس جهت اثرگذاری بیشتر آموزش با برگزاری جلسات قصه گویی به صورت منظم.
- ۲- برگزاری کلاس های آموزشی قصه گویی برای معلمان جهت آشنایی هرچه بیشتر با این شیوه.
- ۳- تعریف قصه هایی که هم قصه گو و هم کودک بیشتر آن ها را دوست دارند.
- ۴- استفاده از آهنگ و عروسک در قصه گویی برای اثرگذاری بیشتر.
- ۵- تعریف قصه ها با مضامین مختلف برای آشنایی کودکان با جملات و کلمات مختلف.

منابع:

۱. ابارشی، ربابه و تیموری، سعید. ۱۳۹۲. تاثیر قصه گویی همراه با ایفای نقش بر یادگیری مهارت های اجتماعی کودکان ناتوان ذهنی آموزش پذیر. پژوهشنامه تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بجنورد. شماره ۳۱.
۲. پرسش، شهین؛ حسین خالوعسکری و سمانه پیرمرادی. ۱۳۹۴. اهمیت قصه و قصه گویی بر دانش آموزان، اولین کنفرانس ملی علوم مدیریت نوین و برنامه ریزی فرهنگی اجتماعی ایران، قم، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی سروش حکمت مرتضوی.

۳. چیمبرز، دیویی. ۱۳۹۴. قصه گوئی و نمایش خلاق، مترجم: ثریا قزل ایاغ. تهران: مرکز نشر دانشگاهی
۴. دهستانی اردکانی، نرگس. ۱۳۸۹. نگاهی به نقش آموزشی قصه در برنامه ی درسی دوره ی ابتدایی. پرونده رشد، آموزش ابتدایی، دوره ۱۳، شماره ۸.
۵. رجایی نجف آبادی، افسانه و سید کاظم علوی لنگرودی. ۱۳۹۴. بررسی تاثیر برنامه ی درسی قصه گوئی و نمایش خلاق بر خلاقیت دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر نجف آباد، اولین کنفرانس بین المللی مدیریت، اقتصاد، حسابداری و علوم تربیتی، ساری، شرکت علمی پژوهشی و مشاوره ای آینده ساز، دانشگاه پیام نور نکا.
۶. رحمانی، لیلا. ۱۳۹۵. اهمیت قصه در رشد کودکان پیش دبستانی فصل نامه رشد آموزش پیش دبستانی، شماره ۳۲، مستان ۱۳۹۵.
۷. رحیمی، سعید، فضیلتی، منصوره. ۱۳۹۵. کاربست نظریه هوش های چندگانه گاردنر در آموزش و یادگیری، رویش روان شناسی، سال پنجم، شماره ۳، شماره پیاپی.
۸. روئین تن، زینب. ۱۳۹۳. بررسی رابطه آموزش به شیوه قصه گوئی بر میزان هوش کلامی و گنجینه لغات کودکان پیش دبستانی شهرستان سرپل ذهاب سال ۹۳-۹۲. پایان نامه. دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه - دانشکده علوم انسانی. ۱۳۹۳. کارشناسی ارشد
۹. شعبانی، زهرا، ۱۳۹۵. مقایسه ی تأثیر آموزش های دوره آمادگی بر مهارت های زبان آموزی فارسی نوآموزان مکتب القرآن و سایر مراکز در پایان دوره پیش دبستانی، دو فصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری، سال چهارم، شماره ششم.
۱۰. شهریاری، طاهره. ۱۳۹۵. بررسی درون مایه های منتخبی از خاطرات زنان در دوران دفاع مقدس.
۱۱. فرخی، مهین. ۱۳۹۰. تاثیر قصه گوئی بر آموزش مفاهیم محیط زیست به کودکان پیش دبستانی شهرستان قاین.
۱۲. فروزانفر، فرانک و فریبا فروزانفر. ۱۳۹۶. اثربخشی قصه گوئی بر مهارت های اجتماعی کودکان، کنفرانس ملی پژوهش های نوین در مدیریت، اقتصاد و علوم انسانی، کازرون، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کازرون.
۱۳. مکارم نسب، افروز، یار محمدیان، احمد، قمرانی، امیر. ۱۳۹۶. اثربخشی آموزش قصه های مبتنی بر دیالوگ بر مهارت های زبانی کودکان دختر کم توان هوشی آموزش پذیر مقطع دبستان، پژوهش در علوم توانبخشی شماره ۲.
۱۴. وفائی، امیر؛ هادی پور شافعی؛ علی عسگری و میثم غلامپور، ۱۳۹۴، تبیین روشهای تدریس با رویکرد قصه و قصه گوئی، اولین کنفرانس بین المللی مدیریت، اقتصاد، حسابداری و علوم تربیتی، ساری، شرکت علمی پژوهشی و مشاوره ای آینده ساز، دانشگاه پیام نور نکا.
۱۵. Coste, V. (۲۰۱۷). The Impact of Preschool Philosophies on Children's Language and Literacy Acquisition: A Synthesis of the Literature.
۱۶. Munasinghe, D. M. W. (۲۰۱۸). PRESCHOOL TEACHERS' CONCERNS ON EDUCATIONAL THEORIES AND VIEWS OF EDUCATIONISTS TO DEVELOP

CREATIVITY IN THE TEACHING-LEARNING PROCESS. PEOPLE: International Journal of Social Sciences, 3(3).
Khodabandeh, F. (۲۰۱۸). THE IMPACT OF STORYTELLING TECHNIQUES THROUGH VIRTUAL INSTRUCTION ON ENGLISH STUDENTS' SPEAKING ABILITY. Teaching English with Technology, 18(1), ۲۴-۳۶.